

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsakdan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst. upravnništvo pa v pritličju. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10. h.

Upravištva telefon št. 85.

Kranjski dež. zbor.

Kranjski deželni predsednik Schwarz se mudi na Dunaju. Poklican je bil tja, da informira vladno o različnih aktivnih zadevah — brez dvoma tudi glede razdelitve I. državne gimnazije ljubljanske in imenovanja provizoričnih ravnateljev — pred vsem pa, da se vlada z njim dogovori glede razpisa volitev za deželni zbor kranjski.

Zakonodajna doba kranjskega deželnega zbora je pri kraju. Sedanji deželni zbor se več ne snide.

Ni še čas, da bi se ozrli na minilih šest let deželnega zbora in na popolno brezplodnost vseh njegovih itak kratkih zasedanj. O tej dobi deželnega zbora se lahko reče: naprednjaki so delali dva dni obstrukcije, da preprečijo strankarsko v korist klerikalcev in Nemcem priprojeno volilno reformo, klerikalci pa so šest let obstruirali najvažnejše in najkoristnejše zadeve, da bi izsilili volilno reformo, kakršno potrebujejo, da bi dobili v roke gospodarstvo v deželi.

Ne bomo pisali rekriminacij, le eno bomo pili, da namreč klerikalci z vsem svojim velikanskim naporom niso mogli premagati narodno-napredne stranke, tudi ne tedaj, ko so se zvezali s svojimi prejšnjimi sovražniki in se je ustanovila pod vladno patronanco nemškokerikalna zveza. Ko so klerikalci pred šestimi leti začeli obstrukcije, so imeli trdno nado, da v najkrajšem času razreže dež. zbor, izsilijo nove volitve, prevzame gospodarstvo v deželi in uvedejo v deželi kranjski tak volilni red, da bode napredna stranka potisnjena za vedno v brezpomembno manjšino. Vse te nade so se izjalovile, in klerikalci so danes ravno tam, kjer so bili pred šestimi leti.

Sedaj, ko je potekla legislativna doba kranjskega deželnega zbora, pride do odločitve. Prihodnje deželnozborske volitve so odločilnega pomena za bodočnost narodno-napredne stranke na Kranjskem, odločilnega pomena zlasti za usodo kranjskega meščanstva, njegove javne veljave in njegovih gospodarskih interesov.

Te volitve nam prinese največjo politično borbo, kar jih je kdaj bilo na Kranjskem.

Dolgo pač ne bo več čakati na začetek volilnega gibanja. Še pred nekaj dnevi se je čulo iz ministrstva, da namerava vlada razpisati deželnozborske volitve še letos. Ker ni

verjetno, da bi jih razpisala med zasedanjem državnega zbora, je najbolj mogoče, da bodo volitve v mesecu decembru ali pa šele v januarju. Niso pa izključena presenečenja in lahko je mogoče, da bodo te volitve že prav v kratkem.

Vzorno klerikalno občinsko gospodarstvo.

Iz Železnikov, 3. okt.

Zadnji »Domoljub« je že zopet poln hvale o našem jirhastem županu. Kdor našega župana osebno ne pozna, nas gotovo zaviđa, da nam svetli taka zvezda. Kdor ga pa pozna, si naredi o njem prav kmalu jasno sodbo. »Domoljub« ga hvali, koliko je za napredek občine že naredil. Tisti, ki kaj takega piše, ima gotovo že nekoliko skisane možgane, drugače bi takih budalosti ne mogel pustiti izpod peresa. Čipkarsko šolo je izposloval župan, piše verodostojni (?) dopisnik. Kdor ve, kako se take šole snujejo, temu bode pač jasno, da, ko bi naš župan tudi imel kaj zmožnosti, vendar bi tekem devetmesečnega županovanja ne mogel občini pridobiti take šole. Pač nekaj zasluge pa le ima ta uzorni župan in zvesti priistaš S. L. S., to namreč, da je šolo nastanil mesto v zelo primerni občinski hiši, kar bi malo stroškov povzročilo, v salonu bivšega konzuma. S tem je povzročil potrpežljiv davkoplačevalec trajne in za naše razmere ogromne stroške. Hvali ga »Domoljub« nadalje, da se po njegovi zaslugi pobira naklada na žganje in pivo. Ker je ta točka v našem občinskem odboru povzročila celo krizo, naj mi bode dovoljeno, da jo natančneje opišem, saj širši javnosti je le malo znano, kak boj tu bijemo, ker cela borba — razen dopisov na pristojne urade — je dosedaj ostala lokalna. Ker je bilo v občinskem proračunu za tekoče leto nekaj primanjkljaja, je občinski odbor župana pooblastil, da se sporazumi s sosednima občinama (to sta Selea in Sorca), da bi skupno in za eno samo upeljali naklado na žganje in na pivo. Tu pa se je naš plesnivi župan pokazal pristnega klerikalca. Pri prihodnji seji je namreč ta častitljivi priistaš stranke ljudskih sleparjev izjavil, da se je z županom sorske občine že domenil in da je tudi za to doklado, ter da je v občinskem odboru že sklenjeno, da se jo pobira, v Seleh pa da se je ta čas v resnici že pobira-

ti pričela. Na to vest je sklenil odbor soglasno, da se naklada pobira in je bila po deželnem odboru tudi silo naglo dovoljena. A glej ga spaka, ko je prišel odlok deželnega odbora, je večina občinskega odbora zahtevala, da se s pobiranjem toliko časa počaka, da si izposluje dovoljenje tudi sorska občina, kakor je bilo sklenjeno, ker bi bili sicer naši trgovci preobčutno prizadeti. Pa naš župan, da si je že z eno nogo na onem svetu, vendar še spoštuje zapeljivega mamona in je pustil v svoji vsega mogočni nevednosti vendar le takoj pobirati doklado. Pozneje so se nekateri člani občinskega odbora pri sorskem županu g. F. Demšarju informirali, če je res tudi ta občina za tako naklado; Demšar je izjavil, da ni našemu županu rekel, da jo hočejo upeljati takoj, ampak šele, če bodo videli, da se v naši občini obnese. Nato pa je večina občinskega odbora sklenila, da se z naklado toliko časa počaka, da si jo izposluje tudi občina Sorca in še pozneje, da se naklada popolno opusti, ker jo je zavrgel tudi sosedni odbor. Tu pa prihičita enemu slamo-rezcu še dva na pomoč, namreč Strajner in gobar Blažkov Joža. Ti dve kapaciteti sta se plazili pri lahkovernih posestnikih za podpise in jih tudi dobila s pretvezo: »Če ne podpišeš za žganje, boš pa plačal na davkih in to goldinar na goldinar.« Na podlagi te pritožbe je deželni odbor sklep obč. odbora razveljavil in je tako naklada ostala, ki pa dvomimo, da bi zadostovala za tako razsipnost, kakor vlada pri našem županu in to neovirano. Po takem postopanju deželnega odbora je večina t. j. sedem članov odstopila z namenom, da bi bil razpuščen ves občinski zastop, kar je bilo tudi pričakovati. S tem bi bila dana prilika občincem pokazati, katerim članom zaupajo. Cela zadeva pa se je za sedaj zasukala na ljubo stranki, ki se baha po »Domoljubu«, da pripada S. L. S. Ni pa bil to edini vzrok odstopa, glavni je bil, ker se župan ni menil čisto nič za sklepe odbora. Izvršil je vse le, kakor so mu na Češnici natrobili. Za razne izdatke in to velike in še nikoli občinskega odbora za dovoljenje prosil oziroma izdatkov opravičil, dasi zahteva to zakon obč. reda. Primerilo se je temu vzornemu in poštenemu gospodarju celo to, da mu je zdrknul denar, namenjen za občinske rezeve, v lastni žep in še mnogo drugega. Po takem zasledovanju je večina pač pametno storila, da se je izognila veliki odgo-

vornosti, ki bi jo sicer čakala in jo je prepustila S. L. S. Čudno pri tem pa je to, da so se na razne pritožbe z naše strani in to utemeljene, pristojna oblastva, kakor je čuti zelo malo ozirala. No pa končna beseda še vseeno ni izpregovorjena, ker si vendar ne moremo misliti, da bi hotela vlada ščititi očitno korupcijo. Vprašam le še javno župana, Strajnerja in Blažkovga Jožo, kako daleč je že prišel odsek za iskanje občinskih svetov, kje imate Kovaški vrh? Ali se ne zavadata, da bi ne bili dobili nikoli občine v roke, da niste ljudem obljubovali parceliranje Kovaškega vrha, ki je in ostane last fužine. Samo, da bo sneg stran, pa bomo merili, ste rekli, no sedaj bode že kmalu Kovaški vrh zopet pobeljen, a ostal je v starih rokah. Poskusite enkrat na podlagi Strajnerjevega § 16, morda gre. Če ta paragraf premalo drži, naj pa Blažkov Joža pritisne en podplat gori, potlej pa že mora držati. K sklepu pa svetujem častitljivemu za blagor občine navdušenemu in vsestransko (ali ne le samemu sebi) dobrotljivemu županu, naj gre na Češnico k Čočevemu Francetu in naj ga prosi, da bode dal v »Domoljuba«, koliko je že storil za osnivanje železobirne zadruge v Železnikih, odnosno naj mu naroči, da bode pojasnil javnosti, kake informacije je dal z Dunaja od trgovskega ministrstva došlemu pooblaščenemu v zadevi iste zadruge. Oče župan pa po vesti, veste! Težko Vam ne bode, saj imate precej kosmato.

Deželni zbori.

Gradec, 3. oktobra. V prizivno komisijo za osebno dohodnino je bil med drugimi izvoljen tudi poslanec Robič. — Potem so priredili nemški poslanci neokusno demonstracijo. Ko je namreč začel posl. dr. Hrašovec čitati slovensko interpelacijo zaradi zavrnitve slovenskega dopisa pri deželnem odboru, zapustili so vsi nemški poslanci — tudi klerikalci in soc. demokrate — zbornico ter so se vrnili šele potem, ko je dal deželni glavar čitati isto interpelacijo v nemškem prevodu. — Poslanec dr. Schacherl in Resel sta interpelirala namestnika, zakaj se vedno ni sankcionirana volilna reforma za občinske zastope. — Posl. Vošnjak in dr. Hrašovec sta predlagala pravično razdelitev stroškov za drževanje šol.

Celovec, 3. oktobra. Poslanec Krampl je vložil predlog za spre-

membo deželnega reda in deželnozborskega volilnega reda. Predlagatelj zahteva, naj se mandati razdelijo po številu prebivalstva in po davčni moči. Število deželnih odbornikov se naj pomnoži za enega, ki ga morajo dobiti kmečke občine. Volilec je vsak 24letni moški, ki stanuje v istem kraju vsaj tri leta. — Posl. dr. Waldner je poročal o podaljšanju žilске železnice od Smohorja do Koč. Posl. Dreyhorst je poročal o regulaciji Kokre pri Podklostru. Dežela prispeva k stroškom 3040 K. — Učiteljem meščanskih šol, razum Celovca in Beljaka se je zvišala stanarina na 500 K.

Dunaj, 3. oktobra. Nižjeavstrijski deželni zbor je razpravljal o spremembi šolskega nadzorstva in o učiteljskih plačah. Po ostri debati, v kateri je posl. Seitz očital deželnemu odboru celo vrsto pristranosti pri imenovanju učiteljskega, sta bili obe predlogi sprejeti.

Zadler, 3. oktobra. V včerajšnji seji je interpeliral posl. Biankini vlado kaj misli ukreniti proti pomanjkanju živil vsled neugodne letine. Posl. Milič je predlagal, naj se izreče vladi graja, ker se vedno ni zgradila davno dovoljeni železnici Zadar-Očestovo in Spljet-Aržano. Potem se je začelo drugo branje zakonskega načrta o novih disciplinarnih predpisih za učitelje. Predloga je bila sprejeta.

Nagodbena pogajanja.

Budimpešta, 3. oktobra. Pri včerajšnji razpravi o banki sta se ministriški predsednik dr. Wekerle in minister Kossuth očitno sporekla. Wekerle je izjavil, da kot zagovornik skupne banke ne more prevzeti odgovornosti, ako bi se nagodba razbila. Ako tedaj neodvisna stranka vztraja pri zahtevi, da se naj banka razdeli, bo Wekerle odstopil. Kossuth je nato odgovoril, da mu ni mogoče pregovoriti neodvisno stranko. Končno so se sporazumeli, da stopi ministrski predsednik z vodilnimi osebami neodvisne stranke v dotiko.

Danes dopoldne je bila v stanovanju avstrijskih ministrov dveurna ministrska konferenca. Ob 11. uri so šli avstrijski ministri v ogrsko ministrsko predsedništvo, kjer so se takoj nadaljevale nagodbene konference. Razpravljalo se je o državnopravnih vprašanjih. V prihodnjih 48. urah pride odločitev. Eno je gotovo: Na Dunaju ne bo več nadaljevanja po-

LISTEK.

Študentovsko potovanje v Prago.

(Franc Bregar).

Solnce se sijalo in pihal mrzli jesenski veter, da je odletavalo orumeno lo listje. Sadno drevje je že začelo kazati svoje polomljeno vejevje in gozdovi so njansirali v vseh mogočih barvah.

Zalostno sem hodil po beli cesti in se oziral doli po polju, kjer so želi ajdo. Zadnja perijoda veselih počitnic sem si mislil in zeblo me je. Imam namreč navado, da se strogo držim narave in po njej uredim svoje življenje. Počitnice si razdelim na tri glavne perijode, in sicer je prva od košnje do mlatnje, druga od mlatnje do druge košnje in tretja pa od druge košnje do ajdove žetve.

»No, France, kdaj pa greš nazaj,« me je ogovoril sosed, Andrejčkov Miha in veselo mežikaje vlek iz svoje porcelanovke. »Ajdo žanjejo, ajdo — pa lepa je,« je nadaljeval in počasi kreval naprej, ne čakaje mojega odgovora.

»Prokleta ajda,« sem vzdihnil in

šel potrj domu, da povežem svojo culo.

Drugo jutro, solnce je še spalo, me je zapeljal sosed na postajo. Kaj bi pravil, kako sem se poslavljaj, samo to naj povem, da je imela sosedova Marija vse zardele oči, ne vem ali je slabo spala ali kaj, in da so se ji tresle roke, ko mi je pripenjala šopek iz rožmarina, tako da je stari sosed malo sumljivo pogledal name, kot bi bil jaz kriv, da ima Marija rdeče oči in so se ji tresle roke.

Nikoli še ni bila tako dolga pot doli na postajo. Sosed je molčal in venomer vlek iz svoje porcelanovke, meni pa so bile v mislih Marijine zardele oči in naša lepa, mlada učiteljica Marta. Čimbolj sem se bližal šoli, tembolj mi je utripalo srce in temmanj sem mislil na Marijine oči. Vse je bilo še tiho v šoli in tudi njena okna so bila še široko zastrta, kar je jasno pričalo, da moja lepa ljubica še sanja v mehkih pernecih.

Iz šole je dišalo po novih klopeh. Kako poetično — nove zeleno barvane klope, v njih sede mali otroci in pred njimi lepa, mlada učiteljica — moja ljubica. Srce mi je prenehalo utripati, zamalo se mi je zdelo, da Marta spi, ko potuje njen fant v daljni svet. Kako lepo sem slikal to poslednjo ločitev z Marto! Moja poetična duša je sanjarila ves teden o slovesu: Marta bi stala pri oknu in ma-

hala z belim robcem, voz bi se ustavil pred šolo in prinesla bi mi moja ljubica rdečih nageljnov in rožmarina, kot je navada pri zaljubljenih.

Včasih mislim, zakaj bi ne smel imeti človek več ljubice. Kako bi bilo to lepo, kako poetično! Peljal bi se v Prago, doma bi mi dala Marija rdečih rož in pred šolo Marta pripela lepo dehtečih nageljnov in rožmarina, v Ljubljani cele šope, na Bledu mi okrasile klobuk s planinkami... in tako bi priromal v Prago, najel postreška in se peljal na cvetlični trg in tam prodajal rdeče nageljne, šope — planinke in rožmarin.

Kako lepo poetično in praktično! V vlaku bi prijetno dišalo in ne smrdelo bi po tobaku, vrhu tega pa lepi skupiček in izvrsten plazen. Pil bi zlato plzensko pivo in spominjal se svojih dobrih lepih ljubic.

Kako lepo in prijetno življenje bi bilo in tako poetično!

»Pa se srečno vozi,« me je predramil sosed in mi stiskal roko. »Pa ne pozabi na nas!«

Komaj sem se dobro usedel, že se je pokazalo ljubljansko polje, ki mi je obujalo precej nevesele spomine in zazdelo se mi je, da še sedaj čutim na kolenih in v nogah vse one brezštevne kamne razne velikosti. Gledal sem one široke travnike, na katerih sem začasa vojaških let in vseh krajih dobro in temeljito po-

znal dolžino in širino v vseh mogočih in nemogočih merskih sistemih. Tako nekako je menda izgledalo polje po Kranjskem in onih starih časih, ko so nam bili Turki še boljši sosedi.

»Laibach!« je vpil v najizbranejših modulacijah nadsprevednik in takoj nato so se vsuli pikoliji po vozovih.

»Bier, angenehm! Kaffee, angenehm!«

»Koliko časa stoji vlak?«, je vprašal stari gospod v čisti slovenski sprevednik.

»Zehn Minuten!«

Drugo jutro sem se odpeljal s svojim kolegom Štrbanom proti zlati Pragi, založena oba z vsem potrebnim za dolgo vožnjo. Nekaj so nama naložili doma, drugo pa se je dobilo v Ljubljani. Dvolitrsko steklenico pravega terana, nekoliko manjšo domače slivovke, mrzlo pečenko, svinjino sva imela in še zaloga malenkosti, je bila najin provijant. Po običajnem »fertig« smo zdrdrali proti lepi Gorenjski.

Otožno sem gledal po zelenih ravninah in gričih, ki so se vrstili pred mojimi očmi. Le pasite se oči, sem si mislil, dolgo se itak ne boste več — izgine prelepa Gorenjska, pride Rožna dolina in konec je domačemu svetu. Potem pa samo tuji svet in šele daleč gori nad Donavo zadiši bolj po domačem, ali tam so same

ravnine in poštenemu Kranjcu pa je ravnina to, kar je ribi suha zemlja. Samo misel na kranjske klobase in črni tozan mi je odpodila za hip vse one otožne misli.

»Assling! — aussteigen!« je zavpil v voz važno sprevednik in trenotek na to so nam bila ušesa polna Asslingov.

»Ali bomo kmalu na Jesenicah?« me je vprašala stara ženica, boječ se, da ne izgreši svojega cilja.

»To so Jesenice, kar izstopite!« Žena se je branila, češ, da je to Assling, ona pa bi rada šla na Jesenice. Šele ko smo ji pojasnili, je izstopila precej neodločno, kot bi ne verjela, da je na Jesenicah.

S Štrbanom sva po dolgem trudu srečno preselila ves najin provijant in drugo prtljago, razne kovčke in škatle, v brzovlak.

»Veš, Štrban, najbolje storiva, da si privoščiva najin provijant kar na prvi staciji najinega križevega pota. V Št. Vidu morava prestopiti in potem se kar vrstijo ti štacijoni križevega pota, bolje v trebuhu kot pa na hrbtu.«

»Pa dajva,« mi je pritrdil Štrban in začela sva se gostiti, kakor romarji, ko gredo na Brezje ali pa na Sv. Višarje. Dobre pa so bile kranjske klobase, zamočene s pristnim teranom. Pravijo, da Slovenci še nismo kulturni narod, pa pojdi malo

gajani. V Budapešti se nagodba ali pretrga ali sklene. — Popolne so se zbrali avstrijski delegatje v palači ogrskega ministrskega predsednika k skupni konferenci. Splošno razpoloženje je danes ugodnejše in optimisti proročujejo, da se jutri, za cesarjev god zaključijo čela nagodba. — Popolne sta imela ministrska predsednika sama med seboj konferenco ter sta razpravljala o državnofinančnih vprašanjih.

Dunaj, 3. oktobra. Nade na sklenitev nagodbe so se znatno zboljšale. Odločitev pride jutri. Ako se sporazumljenje dožene, moralo bo slediti na Dunaju še več konferenc med ministrom zunanjih del in obema ministrskima predsednikoma o obširnih državnopravnih vprašanjih. Splošno se govori, da se obe vladi že danes zedinita glede nagodbe.

Budimpešta, 3. oktobra. »Budapesti Hirap« poroča, ako se nagodba razbije zaradi banke, odstopta ministrski predsednik dr. Wekerle in državni tajnik Popovics. — »Magyar Ország« poroča, da ve dr. Wekerle popolnoma natančno, da velika večina državnega zbora vztraja brezpogojno pri zahtevi, da se skupna banka mora razdeliti. Na tem stališču stoji tudi minister Kossuth.

V nagodbi se tudi danes ni dosegla odločitev. Položaj je nespremenjen. Glavne ovire delata še vedno kvota in banka. Pozno zvečer je še trajala ministrska konferenca.

Glavno zborovanje soc. demokracije.

Dunaj, 3. oktobra. V današnji seji nemško-avstrijske socialne demokracije je pozdravil shod poslanec Nemeš kot zastopnik češke socialne demokracije ter izjavil, da socialne demokrate ne veže toliko jezik, kakor proletarični interesi in skupni interesi delavstva. Zaradi jezikovne razlike so soc. demokrate v Avstriji ne smejo spuščati v boj. Potem je posl. Elde r s ch poročal o volilni reformi za deželne zbore. Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva splošna, enaka in direktna volilna pravica za deželne zbore in za občinske zastope. Za doseg tega cilja se priporočajo vsa politično mogoča sredstva.

Nemadžarske narodnosti na Ogrskem.

Budimpešta, 3. oktobra. Nemadžarski državni poslanci so imeli včeraj konferenco ter razpravljali o agitaciji, ki se je zasnova v nemadžarskih krajih v prilog splošne volilne pravice. V ta namen je narodnostna stranka sklicala povsod ljudske shode, katerih mnogo je vladala prepovedala. Potem se je razpravljalo o splošnem političnem položaju, ki ga zavzamejo nemadžarski poslanci v predstoječem državnozbornem zasedanju. Ta del konference se je proglasil strogo zaupnim. Stranka bo imela neposredno pred otvoritvijo parlamenta 8. ali 9. t. m. še enkrat sejo.

Iz Črne gore.

Belgrad, 3. oktobra. Sklep črnogorske opozicije, da se ne udeležijo prihodnjih volitev v skupščino, je zelo presenetil politične kroge in vlado. Prostovoljni odstop opozicije s političnega bojišča bo najbrž ustavil nevarno gibanje, ki je grozilo v ustavnem letu Črni gori malodane z revolucijo. Ta korak opozicije pa se tudi lahko smatra za direktno zmago

kneza Nikole, ki je prepotoval svojo deželo ter povsod osebno agitiral. Le po njegovi zasluzi je vlada zopet gospodar položaja. Vkljub temu pa sedanje ministristvo Tomanović najbrže ne počaka otvoritve nove skupščine. Nova t. j. tretja skupščina bo morala pokazati, ali je dežela sploh zrela za ustavno življenje.

Dogodki na Ruskem

Petrograd, 3. oktobra. Zaradi puntanja vojne mornarice v Sebastopolju baje odstopi vojni minister Rödiger.

Naučni minister je dovolil, da se sme v visoke šole sprejeti nekoliko večje število Židov, kakor je bilo določeno v vladni naredbi.

Policija je razkrila novo teroristično-revolucionarno četo ter zaprla 12 najnevarnejših članov, med njimi tudi dve ženski. Pri njih je dobila policija obsežno literaturo o razstreljivih in orožju.

Praga, 3. oktobra. Poslanec Kramář se je vozil z vlakom, ki so ga ustavili in oropali roparji blizu Odeše. Roparjev je bilo kakih 40, ki so bili videti, da so iz boljših slojev. Razdelili so se v tri skupine ter zagrozili potnikom, da vržejo bombe, ako se kdo le gane. Orožnik, ki je stražil blagajno, je hotel roparja prebosti, a ta ga je takoj ustrelil. Postreljali so še nekega poročnika in dva vojaka. Med ropanjem so neprestano streljali, da je bilo slišati, kakor bi bila bitka. Končno so tri vozove popili z nafto ter jih užgali. Odnegli so 120.000 rubljev. Nobenega roparja še niso dosedaj prijeli.

Moskva, 3. oktobra. V Tomsku so trije roparji prišli v brzozjavni urad, ko so se ravno uradnikom izplačevale plače. Ustrelili so blagajnika ter ranili pet oseb. Med zasledovanjem se je eden roparjev ustrelil, ko je videl, da ne more uteči. Ostala dva so prijeli, med njimi je 15letni dijak.

Nezadovoljni turški vojaki.

Carigrad, 3. oktobra. V Florini (okraj Bitolj) so se spuntali turški vojaki, ker niso dobili že cele mesece svojih plač in ker so zvedeli, da jim rodbine trpe lakoto. Puntarji so zasedli brzozjavni urad ter odposlali brzozjavne pritožbe v vojnemu poveljstvu v Solun in vojnemu ministru v Carigrad.

Japonski cesar za kristjane.

London, 3. oktobra. Japonski cesar je izdal ukaz za varstvo misijonov in kristjanov ter naroča vsem uradnikom, naj poučujejo ljudstvo, da so pred zakonom kristjani in nekristjani popolnoma enaki.

Punt v Maroku.

Pariz, 3. oktobra. General Drude je odposlal iz Casablance dva oddelka na rekognosciranje v Taddert in v Brahini, ki pa nista na cellem potu naletela na oboroženega človeka, kar dokazuje, da so se bližnja plemena res pomirila. Puntarji se zbirajo v težko pristopnih notranjih delih dežele.

London, 3. oktobra. Mulej Hafid je dal aretirati gubernatorja v Masaganu ter so ga vklenjenega odvedli v Marakeš.

Pariz, 3. oktobra. Mulej Hafid ima že tri močne oddelke, ki odidejo v Rabat in Fes ter proglasijo Muleja Hafida za sultana.

po svetu in v vseh velikih mestih vidiš kranjske klobase prodajati v prvih delikatesnih prodajalnah. Ali ne pričaja mar one tako lepo rjavorumen klobase v sredi izložbe delikatesne trgovine na Ferdinandovi cesti v Pragi o veliki slovenski kulturi, ali pa ljubljansko kisló zelje, ki uživa slavo še menda celo v Ameriki. Mislim, da ni treba še razlagati, da je časopisje tudi bistveni del kulturne stopnje vsakega naroda in da je ono takorekoč slika, recimo fotografija narodne kulture. No, in naš prvi list »Slovenec« — v Pragi mu sicer pravimo »prvi slovenski humoristično satirični list«, pa to nima k stvari prav nič opraviti —, ali ni v njem tako jasno izražena slovenska kultura in vrhu tega je še eden najmerodajnejših listov naše države. Baš pred nekaj tedni je »Wiener Journal« prinesel neko notico in se skliceval na »Slovenec«. Pa ne samo, da je merodajen faktor v avstrijski politiki, ima tudi najprijeteljske stike z raznimi svetovnimi imenitniki, kot n. pr. s »Conon Doylom«, katerega znamenito klasične povesti prinaša skoro po kronološkem redu in kojemu je ob priliki njegove zaroke javno čestital. Naj navedem v dokaz temu ono notico: »Poročil se je slavni angleški pisatelj Conan Doyle itd. ... Bilo mu srečno!« Ne vem, kje sem že slišal ali menda bo že res, da napiše Conan Doyle izvirni roman za »Slo-

venec«, da pokaže svojo ljubezen za slovensko ljudstvo. In sicer kar celo trilogijo: »Tajnostni sledovi na uredniških licih«, »Benko-bič« in »Ubiti telovnik«. Kolikor sem izvedel iz Slovenčevega ured. samega, pa bo to epohalno delo, slika naše visoke kulture v znamenju Jegličeve škofovske palice, pisano v modernem žanru in posvečeno znamenitim politikom »Gostinčar et consortes«.

Sploh pa mislim napisati veliko knjigo v obliki mašne knjige z zlato obrezo seveda in črnimi trakovi, knjigo, ki bo razpravljala o naši kulturi. Škofovo dovoljenje že imam in papežev blagoslov, torej na indeks ne pridem, resnici na ljubo pa moram priznati, da bi vsekakor rajši videl, da pridem na indeks — velikanska reklama. Največjo pozornost posvetim pri svojem delu župniščem, ker je le faktum, da so župnišča centrum vsakega kulturnega gibanja. Najboljši dokaz nam je naša vasica, precej daleč od odprtega sveta, ali ne mislite, da smo zaostali v kulturi, moje skromno mnenje je celo, da smo daleko pred kulturo široko odprtega sveta. V naši vasi, ki šteje kakih 20 hiš, imamo tri prodajalne in osem gostilen, krasno šolo z novimi zeleno pobarvanimi klopmi, veliko župnišče in mogočno cerkev, brivnico (kjer navadno kaplan kosmate brije) itd. Industrija je v najlepšem razvoju. A ne samo za telesne potrebe, še bolj je

Otvoritev novega poslopja višje dekliske šole, ozir. dekliskega liceja.

Okusna palača ob Bleiweisovi cesti, ki bo dom prvi slovenski 6-razredni srednji šoli, t. j. liceju, se je slovesno otvorila danes ob polu 12. dopoldne. Opis poslopja in notranjih prostorov je preskrbel v predvečeršnjem podlistku temeljito priznani veščak. Slavnost se je vršila v značni, z zelenjem dekorirani telovadnici. Pod škrlatnim baldahinom je bil na odru sredi zelenja postavljen cesarjev kip.

V imenu deželne vlade je prišel k slavnosti deželnovladni svetnik marki Gozani, v imenu deželnega šolskega sveta oba deželna šolska nadzornika Hubad in Leveč ter referent Kaltenegger, nadalje so bili zastopani ravnatelj vseh srednjih šol ter voditeljice in voditelji mestnih ljudskih šol, mestni šolski svet, vsi mestni uradi, kuratorij mestne višje dekliske šole, profesor-ski zbor tega zavoda, več odličnih dam in gospodičen itd. Ozadje dvorane pa je napolnilo pestro krdo vseh gojenk višje dekliske šole in »Mladike«. Slavnost so otvorile gojenke s precizno peto himno »Domovina«, nakar je franciskanski župnik Hugolin Sattner blagoslovil poslopje. V imenu kuratorija višje dekliske šole je govoril najprej njega načelnik, vladni svetnik Senekovič. Naglašal je, da se je kuratorij od začetka trudil, da izpopolni zavod tako, da bi delal čast svojememu mecenu, onemu blagemu možu, ki je omogočil ustanovitev višje dekliske šole ter skoraj poglavitno pripomogel s svojo brezprimerno darežljivostjo, da se je zgradilo to poslopje za bodočo ženski licej. Ta dobrotnik je Josip Gorup p. l. Slavinski (Zivoklic). V nadaljnjem govoru je pohvalil podjetnike, ki so sodelovali pri stavbi ter vsi točno izpolnili prevzete pogoje; glavna zahvala pa gre mestnemu inženjerju Prelovškemu, ki je stavbo tako spretno in neumorno vodil in nadziral. Nato je govoril izročil ključ novega poslopja župan Hribarju z iskrenim priporočilom. S tem, da se naše ženstvo višje izobrazbe, povzdigne se tudi splošna kultura slovenskega naroda.

Nato je imel župan Hribar daljši govor, v katerem je izvajal sledeče glavne misli: Ze leta 1896, ko se je otvorila mestna višja dekliska šola, je takoj uvidel, da se bo tako lepo razvijala, da mu najeti prostori postanejo kmalu pretesni, zato je že takrat povedal svoj namen, skrbeti temu zavodu za lastno domovanje. To se je sedaj uresničilo. Po sodbi veščakov ni za sedaj po širni Avstriji med šolskimi poslopji višjih dekliskih šol sovrstnice temu našemu poslopju. Z dozidavo tega poslopja je bilo tudi mogoče izvesti važno reformo naše višje dekliske šole, ki se pretvori v 6-razredni licej. Prvi letnik liceja odvarja se že letos in v šolskem letu 1910/11. preneha sedanja troletna višja dekliska šola, na katere mesto stopi licej. S tem je izobrazba naše ženske mladine postavljena na širšo podlago v smislu intencije učne uprave, zato ne čestita le gospodičnam, ki bodo prve uživale pouk v teh lepih, svetlih in značnih prostorih, temuč tudi dekliskam, ki stopajo v prvi letnik liceja, ki postanejo prve delezne višje izomike kot jo je mogla dati višja dekliska šola. Ravnatelj in učnemu osebju priporoča najdražji zaklad, ki so jim ga izročili starši v var-

stvo. Čuvajte ga z ono nežno ljubeznijo, s kakršno čuva dobra mati svoje ljubljeno dete. Skrbite, da bodo dekleta, ko po končanih študijah zapuste zavod, poleg znanja imele trdno moralno podlago. Skrbite, da nam odgojite vrlih Slovencek, ki bodo vedele ljubiti svoj rod in dom; dobrih gospodinj, ki bodo največje tolažbo iskale in nahajale pri rodbinskih ognjiščih, pa tudi pravih patrijotk. Punč, ki bi se vrtile le pred zrcalom ter gledale na zunanji lišp, ne pošiljajte iz tega zavoda.

Ljudje, katerim nič ni prav, kar stori mestna občina, nazvali so to poslopje kapelo. Danes se je posvetila ta kapela. Skrbite, da ostane neoskrnjen edini višji altar, altar prave čistote domovinske ljubezni.

Poslopje dela čast projektantu, arhitektu prof. dr. Fabijaniju. Zasluga za tako lepo uspešno zgradbo je v stavbnega odbora, kateremu je ves čas stal na čelu g. vladni svetnik Andrej Senekovič, zlasti pa vestnega in energičnega voditelja, inženjerja Matka Prelovška. Nadalje se je župan zahvaljeval vsem trdkam, ki so sodelovale.

Da je sploh moglo priti do stavbe tega poslopja, zahvaliti se moramo onemu blagemu možu, ki je s svojimi velikodušnimi ustanovami položil temelj višji izobrazbi slovenske ženske mladine. Tudi k tej stavbi je prispeval g. Josip Gorup vitez Slavinski s vsoto 100.000 K. V sled bolehnosti se žal ni mogel udeležiti današnje slavnosti, dasi bi njegova navzočnost povzdignila sijaj slavnosti. Njegovo ime bo vedno tesno spojeno z zgodovino tega velevažnega učnega zavoda. Pošlje mu brzozjavni pozdrav. (Zivahno odobranje).

Za rast in procvit te šole se ima mestna občina zahvaliti gospodu ravnatelju in vestnemu učnemu osebju, glede vzdrževanja pa deželi, ki pripeva znaten znesek, predvsem pa učni upravi, ki dovoljuje ravnatelju dopust ter daje tudi vsako leto primeren prispevek.

Končno je imel govornik navdušen patrijotičen govor na cesarja, katerega ime nosi zavod. Zaključil je s trikratnim slava-klicem cesarju, nakar je dekliski zbor zapel cesarsko pesem.

Ravnatelj Požar je v svojem govoru izražal zahvalo mestni občini, glavnemu mecenu vitezju Gorupu in sploh vsem činiteljem, ki so pripomogli k ustanovitvi in razvoju zavoda. Opisoval je zgodovino razvoja te šole. V teku 11 let je zavod zadelo marsikaj bridkega, a ob tej slovesni priliki so pozabljene vse britke kaplje. Stojimo na pragu nove epohe ženske izobrazbe, danes smo položili z blagoslovljenjem poslopja obenem čvrst temelj notranji osnovi. Po prizadevanju prezasluženih in neumorno požrtvovalnih narodnih dam se je ustanovil obenem internat »Mladice«. Seveda bo treba še mnogo dela, a v delu je naš ponos in naša uteha. Zahvaljeval se je ravnateljem srednjih in voditeljicam in voditeljem ljudskih šol, ki so šli zavodu vsikdar na roko.

Vzgojo je treba urediti pametno in realno za resno in težavno življenje, gojila pa se bo vsikdar tudi ljubezen do krasne slovenske zemlje in jezika, ki se govori na tej zemlji.

Pa tudi ljubezen do avstrijske domovine in za cesarja se bo paralelno gojila. Zaključil je svoj govor z željo, da bi iz novega doma izišlo brezštevilo značajnega ženstva, ki naj siplje srečo na slovenski svoj rod. V imenu gojenk se je v izbor-nem govoru zahvalila gđe. Pavla

bilo več premišljevatelj o tej nezdobi — pobral sem kovčeg in se ril po peronu —

»Hvala bogu, da sva na gorkem,« sem vzdihnil lačen in žejen, ko sva se zopet vozila dalje proti Pragi.

»Lepo mesto si si izbral, tako lušno punče — nadomestilo za pleče.«

Poleg mene je sedelo lepo, mlado dekle s črnimi lasmi in svetlimi očmi, da mi je kar vroče postalo, ko sem gledal v te njene zagonetne oči. Zdelo se mi je prav kot če pogleda človek globoko v kozarec dobrega terana. Dekle in vino je študentova življenja, kot ga slikajo naši nadobudni literati. V začetku si še dihati nisem upal, res njene tople oči so me očarale; potem pa sem se začel muzati kakor mladi maček okrog vrele kaše. V Klein Reiflingu sva bila že dobra znanca in prav natančno sem čutil, kako valovi kri po njenem nežnem telescu. Blizala se je cela vrsta tunelov, kateri bi vedeli že marsikaj zanimivega povedati — zlasti pa o kranjskih študentih. V prvem tunelu se mi je zgodila mala nesreča, kri v meni je preveč vzplapolala in velika škatlja nad mojo glavo se je z glasnim trnščem zvalila na nežno telesce moje sosedice. Sopotovalci so malo presenečeno gledali ono veliko škatljo, mojo zardelo sosedo in nervozno moje vedenje. Nemené se za vse to, sem čvrsto pritrldil ono škatljo in zasigu-

Hočevarjeva. V prvi vrsti se je zahvaljevala zastopu slovenske metropole in nje županu, potem pa do-brotniku vitezju Gorupu, češ, da je rodoljub v najblajšem pomenu besede, najplemenitejši slovenski demokrat, ki je naklonil zavodu uprav kraljevo darilo. Nadalje se je zahvaljevala ravnateljici gđni. Wessnerjevi (burna aklamacija) in vsemu profesorskemu zboru. Svoje tovarišice je pozivala, naj se vedno zavedajo svoje zvišene naloge, da se bode tudi slovensko ženstvo postavilo ob stran ženstva drugih Slovanov. Županu je izročila v hvaležni spomin okusno diplomo.

Nato je nastopila drobna deklca, napol dete (Milena Hobe) ter v vezani besedi ganljivo pozdravljala, nato pa izročila županu kito duhtega cvetja.

Obema se je župan ljubeznivo zahvalil.

Nato so si udeleženci pod vodstvom inženjerja Prelovška ogledali vse notranje dele poslopja.

Med došlimi brzozjavkami je bila tudi referenta v naučnem ministrstvu, dvornega svetnika dr. Hue-m e r j a, ki želi zavodu najlepši procvit.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4 oktobra.

— Trd bodi, neizprosni, mož je klen — to bi se moralo Slovincem zabicevati od otroških let do sive starosti, zakaj vse zlo, ki nas tare, je samo posledica tega, da ne znamo biti trdi, neizprosni in jekleni. Samo po naši krivdi se šopiri nemštvo med nami, samo po naši krivdi ima pešičica Nemcev v družbi s par zanikrnimi višjimi funkcionarji več moči kot vse prebivalstvo. Samo med Slovenci je kaj takega mogoče. Slučaj tistega nemškega pobiča iz Šiske, ki je bil pred nekaj dnevi popisan v »Slov. Narod« je dal povod pismu, ki smo ga dobili iz popolnoma nemškega kraja in v katerem je z ozirom na tega šišenskega pobiča rečeno: »Precej sem že v letih, tukaj v X-u, v popolnoma nemškem kraju imam premoženje, sem popolnoma neodvisen in uživam tudi primeren ugled, a jaz tu ne živim take svobode, kakor nemški pobič v Šiski. Nekega dne, sem grede s pošte domov med potjo čital »Slov. Narod«, kar stopi k meni prijatelj in me posvari, naj skrijem »Slov. Narod« in naj ga ne čitam na cesti, češ, ljudje ne trpe, da bi se tu javno čitali slovenski listi in smatrajo to za izzivanje. Seveda mi ne na misel ni prišlo, koga izzivati, a med Nemci je že to nevarno, če se kdo upa priznavati, da je Slovenec. Tukaj živi več Slovincem, a primorani so prikrivati in zatajevati svojo narodnost. Pri vsaki priliki morajo čutiti, da nas Nemci smrtno sovražijo in zaničujejo. Slovenci, postanite taki, kakor so Nemci. Na slovenskih tleh bodite gospodarji, trdi, neizprosni jekleni gospodarji in potlačite in pohodite vse, kar se vam ustavlja. Nemci naj imajo na Slovenskem tako življenje, kakor Slovenci med Nemci in postali bodo — prokletu ponižni.

— »Narodni svet«, kje si? Od štajersko-hrvaške meje se nam piše dne 1. oktobra. t. l.: Znano je in odveč bi bilo, podrobneje o tem govoriti, kako naši Nemci na Štajerskem delajo, kadar se gre — posebno pri nas na slovenskem Štajerju! — kake-mu njih pristažu priboriti službo, bodi si katerekoli vrste. V najnovejšem času videlo se je to, kako so de-

ral vso ono nepotrebno ropotijo in mirno čakal prihodnje tunele. Imel sem več sreče, samo pri enem se mi je pripetila mala neprilika, tunel je bil prekratek in jasen dan je prisiljal ravno v trenutku, ko sem poljubljaj cvetoči ustni moje brhke sosedice.

Da bi me videla Marta ali pa ...

no, čemu bi vam našteval imena svojih ljubie.

V St. Valentinu je moja črnoka Anka izstopila. Z največje postrežljivostjo sem ji znosil vse skatlje, razne velikosti in oblik, na peron in ves prepoten sedel zopet na svoje samotno mesto. Nikoli več se ne vidita, mi ji šinilo v glavo, ko se je začel premikati vlak, hotel sem jo še enkrat videti, gledati v one tajnostno široko globoke odprte oči. Šinil sem z glavo v okno — tresk — okno je bilo zaprto.

Štrban se mi je smejal — smejali se vsi sopotniki, jaz pa sem klen, ko sem šel spredniku denarce za ubito šipo. Ozlovoljen sem se stisnil v kot, ničesar nisem hotel premišlje-vati, da me ne doleti zopet kaka nesreča in tako sem lepo v miru zaspal. Spal sem celo ono dolgočasno dolino iz Budjevojice pa prav do Prage.

»Praha — statni nadražil«

»Hvala bogu!«

Pretegnil sem svoje kosti in se napotil v starodavno zlato Prago.

lali Nemei in nemourji in še delajo, da bi spravili ignoranta Čmerekša kot šolskega voditelja na Zidani most. Ves »deutscher volksrat« je na nogah: minister Derschatta, poslanec Wellenhof in Lenko in vsi njih prilepki doli do celjskega političnega pojaka Aistricha se na vso moč pehaajo, da bi pridobili dičnemu uskoku vodilno mesto na pristno slovenski postojanki. Da, ta nemški »volksrat« ima budno oko ter neumorno stori vse le možno v prilog utrditvi nemške propagande med nami Slovenci! In na kakšen odpor naleti pri tem? Na noben ali pa na prav — neznanen; k večjemu, da se po naših listih malo podreja in pozabavlja; efektivnega, znatnega odpora ni zaslediti. Žalostno, a — žal — resnično dejstvo je to. — Seve dr. Korošec, ta ugledni »narodni« mož, ki naše kmečko ljudstvo izrablja v osebno svojo korist, — njemu je poslanstvo življenski pogoj! — ni pripustil, da bi funkcijonar tako težko ustanovljeni naš »Narodni svet«! Kaj so Korošcu mar vitalne naše potrebe, kaj se on briga, če kje zgine z naših tal delavna moč, ki se je žrtvovala nesebično za svoj poklic, upotrebljajoč vse svoje sile v dobro in probujo ubogega našega roda! To je njemu vse deveta briga; kajti on, kaplan »braz kaplanije«, izvrstno živi, on, mladi in lepi gospod, ob mastnih dijetah tam na razkošnem Dunaju ... Gori v Gradcu pa dobro vedo, da z nami lahko počno, kar jim drago. — Tako bode — kakor slišimo — »ex officio« prestavljen iz koroškega okraja nekam v Slovenske Gorice ugleden nadučitelj, eden najinteligentnejših slovenskih učiteljev na slovenskem štajerskem, in to le radi neosnovanih natolevancev tamošnjega župnika, znanega razgrajaka. Ali ni to sramotno? Liberalni štajerski deželni šolski svet na ljubo fanatičnemu župniku, ki je hujšak in prepirljiv človek, ki ima vedno opravka pri sodišču, in katerega šikanam se je nadučitelj in šol. vodja uprl, tega slednjega kazenskimi potom premesti!! Bi-li bilo kaj slinčnega dandanes moglo v štajerskih Nemcih?! Sigurno ne! »Deutscher volksrat« bi pošteno zaropotal. — A pri nas Slovenci seveda se nihče ne pobriga za učitelja-trpina! Ali res ni moglo »Narodni svet« brez — dr. Korošca?!

— Deželnozborski mandat dr. I. Dečka. Dr. Ivan Dečko, ki je bil eden najbolj marljivih političnih delavcev na Štajerskem, je že tri leta nevarno bolan na živih in bo težko kdaj ozdravel. Sodišče je te dni imenovalo dru. Dečku skrbnika v osebi njegovega svaka g. Ant. Cvenkla, trgovca v St. Petru v Savinski dolini. S tem je ugasnil tudi dr. Dečkov deželnozborski mandat. Če se bo nadomestna volitev odredila, je dvomljivo, ker itak poteče šestletna doba štajerskemu deželnemu zboru za prihodnje leto. Dr. Dečku bo težko najti vrednega naslednika, zakaj dr. Dečko je bil ne samo spreten politik, ampak tudi eden prvih delavcev na narodnem polju. Njegove zasluge za slovensko stvar v Celju so neprecenljive. Odkar se je dr. Dečko moral odtegniti vsled svoje boleznj javnemu delovanju, ni v Celju opaziti na narodnem polju pravega napredka. Celjski Slovenci vedo to najbolje. Dr. Dečko je za narodno stvar mrtev, a ubili so ga, kakor ubijejo vsakega poštenega in narodnega politika, — klerikalci.

— Pri maši ni bil v nedeljo! Poslanec Ježovnik je imel v nedeljo shod v Gornjem Gradu. Ta shod je uspel tako sijajno, da je klerikalcem kar sopo zaprl in da si Korošec »Slovenski Gospodar« ne upa niti zabavljati proti shodu, kakor je naveden. O Ježovniku pa piše tole: »Kmetje zapomnite si: Krščanska dolžnost, biti v nedeljo pri sv. maši, katero ste vsi izpolnili, te dolžnosti takozvani »poslanec« Ježovnik ne pozna. V Gornji grad je prišel že v soboto zvečer, v nedeljo je imel shod ob 9. uri, a ni ga bilo ne pri prvem opravilu ob 6., ne pri drugem ob 10., da si bi k vsakemu lahko prišel.« Res strašno, ako človek neče hoditi poslušat klobasarij in otrob, ki jih vežejo v cerkvi mesto božje besede politikujoči derviši! No, to se zameri samo onim, ki ne trobijo v popovski rog. Nedavno tega je bil v Gornjem gradu dični katoliški poslanec dr. Benkovič. Bila je nedelja, a vzoriti katolik tudi ni šel k maši, dasi je prejšnji večer sklepal debelo prijateljstvo pri čaši rujnega vina s tehlantom. Morda ga je le-ta odvezal dolžnosti iti v nedeljo k maši! O tem bo vedel povedati »Slovenski Gospodar«.

— Deželni odbor goriški — obsojen. Tvrška Gorup je imela z občinami pogodbe o pobiranju doklad na užitnino. — Ko je začela financa pobirati državno užitnino, je hotela tvrška Gorup drage volje opustiti tudi občinske doklade, toda to jej ni bilo dovoljeno. Zato je tvrška morala obdržati svoj urad in osobje za pobiranje teh doklad. —

Ali deželni odbor je pozneje kar na svojo roko dal nalog finančni oblasti, naj ta pobira tudi občinske doklade. Porušil je samolastno pogodbo med občinami in tvrško Gorup, po vsem tem še tako brezaktano, da tvrška niti obvestil ni. Naravno, da tvrška Gorup ni vtaknila mirno v žep takega ravnanja in je tožila deželni odbor zaradi motenja posesti. Tri leta se je vlekla pravda, bila je ponovno na Dunaju, dokler je prišlo do obravnave in načelne razsodbe v Gorici pretekli tork. — Dr. Pajer in deželni svetnik Pettarin sta branila deželni odbor, ali zaman: — deželni odbor je bil obsojen. Zdaj pojde za veliko odškodnino in ogromne pravne stroške. Ali jih bo plačal dr. Pajer iz svojega žepa?

»Slovenec« z velikim pompom sporoča svojim »bravcem«, da je vstopil v klerikalno »Zadružno zvezo« v Ljubljani g. Pušenjak. Nepopisno veselje vlada sedaj v klerikalnem taboru nad tem spokojnim grešnikom, ki je slednjič vendar našel pravo, izveličevalno pot, ono tajinstveno pot, ki je pristopna le trdnim, neomajanim značajem. Iz same ljubezni in usmiljenja nam naznanja sedaj »Slovenec«, da je ta ovčica, ki je doslej taval v temi greha in zmot — absolvirala (!) juridične študije, in kar je še bolj usmiljeno povedano — absolvirala tudi visoko (!) zadružno šolo v Darmstadt. To je pa res veliko, kako kar čez noč absolvirajo »Slovenec« mili ljudje juridične študije in še povrh visoko šolo, kate ne ni. — To je ravno ono nerazumljivo, to je oni »misterij« — verujte sedaj, sicer ste pogubljeni! V klerikalnih vrstah pa je še dovolj prostora pa samo za take trdne značaje, ki jim je le blagor naroda mar, ker drugo jim bo navrženo.

Letošnji vinski pridelek na Kranjskem bo zlasti glede dobre izbore, kajti mošči imajo povprečno 2—4% več sladkorja od lanskega letnika in dosledno tudi mnogo manj kisline. Tudi kar se množine tiče, se mora reči, da je letošnja letina vobče prave povoljna. Sicer je poletna suša ponekod že močno pritisnila, toda pozneje se je grozdje lepo popravilo in naglo dozorelo. Tudi trgatve gre zbog jako ugodnega vremena naglo od rok, ker je grozdje zdravo in ker skoro nič ne gnije. V teku tega tedna bo z malimi izjemami povsod že vse potrpano. — Na Dolenjskem, in sicer v krškem okraju so imeli posamezni mošči naslednjo množino sladkorja: Španjol ali žlahtina (Gutted) 15%, Zelenika 16,5—17% (izvanredno veliko), Žametasta črnina 17,2% Kraljevina 18—18,5%, Rizling italijanski 19%, Silvanec 19,8%, Traminec 21%, Črna tična 22%. Ker imajo vinogradniki različne vrste pomešane, in sicer večinoma le dobre trte, ima letošnji mošt povprečno 17—18% sladkorja, t. j. 17—18 kg sladkorja na 100 kg mošta. Tako vino bo imelo, ko mošt popolnoma pokopi 11,2, odnosno 11,8 ali okroglo 11 $\frac{1}{2}$ volumnih odstotkov alkohola, t. j. 11 $\frac{1}{2}$ litra alkohola na 100 litrov vina. To so torej že močna vina. Finejšje vrste kakor silvanec, traminec, črna tična i. dr. bodo imele celo 12 $\frac{1}{2}$ —14 $\frac{1}{2}$ % alkohola. Glede moči se bodo potemtakem že lahko kosala s tokajskimi vini. Ni čuda torej, če se že sedaj razlega veselo vriskanje in ukanje po vseh vinskih goricah. — Vipavska izbrana vina so razmeroma še jačja, vsled česar bo vipavska dolina nudila letos ne samo prav dobra namizna, marveč tudi izvrstna buteljska vina. Zato bi bilo jako umestno in priporočljivo, ko bi se naši vinski odjemalci kmalu in zadostno založili z domačim pridelkom. Vinske sejmove priredimo letos že proti koncu tega meseca.

Iz gledališke pisarne. Nocoj (nepar) se vprižori prvič v Ljubljani Massenietova velika opera »Manon«. V kateri nastopi vse operno osobje. Dejanje opere se vrši v Amiensu, Parizu in na cesti v Havre. Čas: 1721. Vsebina dejanja je sledeča: Meščani in meščanke se zbirajo na dvorišču velike gostilne v Amiensu, kjer pričakujejo prihod poštnega voza. Z drugimi potniki se pripelje tudi Manon, katero pošiljajo sorodniki radi njene lahkoživosti v samostan. Njen bratranec Lescant jo sprejme, a ko se odstrani, začne ji dvoriti razni gostje, med njimi bogati Guillot in mladi Chevalier Des Grieux, s katerim ubeži Manon v Pariz. Tam živita nekaj časa srečna in zadovoljna, dokler ju ne zasači Lescant, kateri zahteva od Des Grieuxa točno izjavo, ali misli poročiti Manon ali ne. Des Grieux ga prepriča o svojih čistih namerah. Medtem pa obvesti Des Grieuxov spremljevalec Brétigny Manon, da namerava Des Grieuxov očee še isti večer dati odvesti svojega sina od nje. Svetuje ji, naj se temu ne protivi, kajti njena lepota je vredna boljše usode. Manon se da zapeljati po Brétignyju ter dopusti, dasi težkega srca, da se načrt izvrši. Taka nezvestoba napoti Des Grieuxa, da se odpove svetu ter vstopi v samostan.

Toda Manon se kasa. Poišče ga v predsobi seminarja St. Sulpice ter ga prosi odpuščanja. Des Grieux se vzbudi nekdanja ljubezen v sruo, pade ji v naročje in oba zbežita. A kmalu jima poide denar. V »Transilvanskem hotelu« poskuša Des Grieux v igri svojo srečo. Guillot, ki izgubi veliko vsoto, ga obdolži krivega igranja ter odide, da ga naznani policiji. Des Grieux in njegova ljubica morata v ječo. Manon je obsojena radi vlačuganja na deportacijo. Na cesti v Havre jo pridruže Des Grieux, da jo osvobodi. Toda napori so izpodkopali njeno zdravje. Ko se snideta z Des Grieuxom, ima Manon komaj še dosti moči, da ga prosi odpuščanja za vse, kar je zakrivila. Potem umrje v njegovih rokah. — Opera se je pela prvič dne 19. januarja 1884 v Parizu.

Bivši tenorist slov. gledališča Orzelsk je angažvan na komični operi v Budimpešti. Madžarski listi pišejo o njem zelo pohvalno.

O Dragotinu Ketteju in Josipu Murnu priobčuje »Savremeni« studijo izpod peresa Zofke Jelovškove.

»Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« bi bila rada deležna tudi letošnje vinske trgatve. Znano nam je, da trpi vinogradnik veliko truda, znoja in žrtve, predno spravi pod streho svoj pridelek. Ko pa je to storjeno, pozabljen je trud, veseli se sadu svojega dela. Tu pa naj se spomni i velikega narodnega delavca, naše »Družbe sv. Cirila in Metoda« in pevajoč v hramu, položi dar domu na altar!

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v ponedeljek, dne 7. t. m. v steklenem salonu restavracije g. Perlesa ob pol 9. zvečer sestanek pevcev ter prosi, da se ga ti polnoštevilno udeležijo. Ker se društvo trudi, da dobiva vedno več simpatije pri občinstvu, prosi ob enem vse one gospode, ki goje veselje do petja, da pristopijo k društvu ter omogočijo še nadaljnjih večjih uspehov, posebno pa, ker je v vsakem oziru narodno-naprednega mišljenja. Vsakdo, kdor se le količkaj zanima za društvo, naj torej pokaže, da zares hoče dejansko delovati za njegov procvit.

Ljubljanska kreditna banka nam piše: Z ozirom na brzojavno vest v Vašem cenjenem listu z dne 1. t. m., da je vsled oškodovane Okružne štedionice v Niemcih baje tudi ljubljanski denarni trg prizadet, Vam naznanjamo, da naš zavod ni bil niti sedaj, niti preje kdaj z omenjeno hranilnico v kakršnikoli zvezi.

Pouk v laščini. Snoči je pričel dr. Eržen v »Merkurjevi« dvorani v »Narodnem domu« poučevati društvene člane v laščini. Kurz je prav dobro obiskan in bo trajal šest mesecev, poučevalo pa se bo vsak torek in četrtek od 9. do 10. zvečer.

Sestanek članov slov. trg. društva »Merkur« bo jutri, v soboto, ob 9. zvečer v Švicariji. Gosp. šlane vabimo k prav obilni udeležbi. Prijatelji društva dobrodošli.

Skupina vojnih certifikatistov ima v nedeljo pop. ob 4. letni občni zbor pri Periesu v Prešernovih ulicah. Na shod pride poročevalec z Dunaja, naj se torej certifikatisti tega shoda polnoštevilno udeležijo.

Občni zbor »Društvene godbe« bo v soboto, dne 5. t. m. ob osmih zvečer v salonu hotela »Ilirije«, na kar se čč. člane ponovno opozarja.

Sladkor bo ceneji. Na Dunaju je bila konferenca delegatov 58 drugih in zvez, ki je obravnavala vprašanje znižanja davka na sladkor. Stavil se je odbor, ki naj stori vse korake, da se zniža ta davek.

Tatvina dragulj. 28. pr. m. dopoldne je bilo gostilničarju Albertu Vodniku v Podutiku pri Ljubljani iz odprte omare ukradenih več dragocenosti in nekarja v skupni vrednosti 226 K. Tatvine je sumljiv fant Ignacij Kolar iz Dravclj, ker se je nato precej čedno opravi in neznan kam izginil s kolesom, ki si ga je izposodil v Ljubljani.

Novoustanovljeni pevski zbor »Bizovik« priredi vrtno veselico v nedeljo, 6. oktobra v prostorih gosp. Antona Kališka na Fužinah. Spored: Petje, srečolov, papirnata bitka, prosta zabava in ples. Pri veselici sodeluje tamburaški klub iz Št. Vida nad Ljubljano. Začetek ob 3. uri. Vstopnina 20 vin.

Litijska podružnica »Slov. planinskega društva« napravi v nedeljo, dne 6. t. m., izlet na Primsko v pri Litiji. Odhod iz Litije ob 6. uri zjutraj. Ker je to najbrže zadnji letošnji daljni izlet, je želeli, da se ga člani in prijatelji društva mnogobrojno udeležijo. Ob neugodnem vremenu izlet odpade.

Prememba posesti. Gopdč. K. Barborič v Novem mestu je kupila na javni dražbi hišo št. 99 v Novem mestu za 12.000 K.

V veliki nevarnosti. Dne 2. t. m. bi se bila v Celju kmalu zgodila velika nesreča. Pri mehaniku v Gosposkih ulicah je g. Vladimir Vrečko, sin dr. Vrečka, poskušal avtomobil. Mehanik Ozerny se na av-

tomobile menda nič ne spozna, zakaj naenkrat je začel avtomobil — goriti. Gosp. Vrečko je srečno skočil dol, navzočni ljudje pa so hiteli metati pesek, zemljo in pepel na voz, da so ogenj pogasili. V avtomobilu je bilo 15 litrov bencina. Ko bi ljudje ne bili ogenj zadušili, bi bil bencin eksploziral in nastala bi bila lahko velika nesreča.

Umrli je v Gorici g. Iv. Široca, nadučitelj v pokoju.

Demonstracije na Velikem vrhu pri Pulju. O demonstracijah in spopadih med Italijani in Hrvati na Velikem vrhu pri Pulju za časa državnozborskih volitev se je obravnavalo teden dni pred sodiščem v Pulju, seveda samo proti hrvaškim izgrednikom. Obsojeni so bili: A. Sania 14 mesecev težke ječe, 11 obtožencev je dobilo po 48 ur do 5 mesecev zapora, 9 jih je pa bilo oproščenih.

S parnika »Sava« ogrsko-hrvaške parobrodne družbe je pade v morje v sredo popoldne ob 3. med Reko in Volosko pekovski pomočnik Angelo Perič. Vkrca se je v Reki na parobrod »Sava« z namenom, da se prepelje v Volosko, kjer je uslužben. Ker je pa v Reki malo preveč v čašo pogledal, a morje je bilo nekoliko razburjeno, imel je smolo, da je moral medpotoma pokusiti morje, če je slano, in obenem storiti tudi neprostovoljno kopel, katera je trpela čez 35 minut. Parnik »Sava« se je seveda takoj ustavil, ali na njem je bil rešilni čoln tako dobro privezan, da ga niso mogli nikakor uporabiti za ono, za kar je sploh na parniku privezan. Medtem se je pa boril nesrečni Angel z morskimi valovi in njegova sreča je bila, da je isti čas priplul mimo parnik »Petar Zrinski« hrvaške parobrodne družbe, in da je njegov kapitan takoj opazil z valovi se borečega, nakar je dal smer parnika proti plavajočemu Petriču in mu pustil brzo vreči tri rešilne kolobarje, za katerih enega se je nesrečni Angel tudi vjel in tako ostal na površju toliko časa, da so mu vrgli vrvi, s katero so ga potegnili na krov parobroda »Petar Zrinski« in ga prepeljali v Opatijo, od koder je šel peš skozinsko zmočen v Volosko.

Tuji v Opatiji. Opatijo je obiskalo od 1. do 25. septembra 1907 3325 oseb od 19. do 25. sept. 1907 jih je prišlo 836, a 25. septembra je bilo v Opatiji nastanjenih 2426 oseb. »Hrvaška Hrvatoma«, dnevnik, ki ga je izdajal v Zagrebu znani Mirko pl. Pisačić, je prenehal izhajati. Umrli je na sušici.

Karavanski bratje v Ljubljani prirede 4. vinsko trgatve v soboto, dne 5. oktobra t. l., v gostilniških prostorih gosp. Jos. Vetrta, Florijanske ulice št. 6.

Vinsko trgatve priredi jutri zvečer gostilničar pri »Malem slonu« v Novem Vodmatu.

Aretovan je bil danes oženjeni tesar Jožef Petrič, rodom iz Glavka pri Smarju, ker je dne 2. t. m. izvalil vdovi Mariji Lavričevi iz Illove st. 33 hranilnično knjižico z vlogo 426 K s pretežno, da bo šel v Ameriko, odkoder se v kratkem povrne in jo potem poroči. Petrič pa menda ni nameraval odpotovati, kajti v dveh dneh je zadilal že čez 100 K. Ženina so oddali deželnemu sodišču.

Nesreča na električni cestni železnici. Danes zjutraj ob 7.34 je šla 76letna, v Jugovcah rojena in v Ljubljano pristojna bivša postrežnica Marijana Brelihova čez progo električne železnice baš ko je prihajal voz Pred škofijo, kateri jo je s stopnico zadel in pahnil v stran tako, da je padla in se na glavi težko telesno poškodovala. Prepeljali so jo na zdravniškovo odredbo v deželno bolnišnico.

S kostanja je padel včeraj posestnik Jožef Aljančič iz Hudovega na Gorenjskem in se tako poškodoval, da so ga morali pripeljati v deželne bolnišnico.

Zatekla se je črna, mlada psica in jo dobi lastnik nazaj v posredovalnici služeb na Dunajski cesti pri g. Novotni.

Delavsko gibanje Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 70 macedoncev, 20 Slovencev, 90 Hrvatov in 40 Črnogorcev. V Hebi je šlo 100, v Meran pa 90 Hrvatov.

Izgubljene in najdene reči. Šolska učenka Justina Kavškova je izgubila rjavo, žensko ročno torbico, v kateri je imela nekaj denarja in proprijetete. — Dne 2. t. m. je pri davčni administraciji pozabila neka stranka svilnat dežnik, katerega dobi nazaj pri tamošnjem uradnem slugi.

Društvena godba Ljubljanskega koncertuje jutri v soboto v hotelu »Južni kolodvor« (Seidel). Začetek ob pol 8. zvečer. Vstop prost.

* Drobne vesti. Cesarjeva bolezen je baje lahko prehlajenje, ki ga je dobil vsled prepihov na dunajskem kolodvoru pri sprejemanju gostov. Do 12. t. m. ne bo sprejemal gostov ter se je odpovedala njegova

udeležba pri raznih slavnostih.

— Pasivna resistenca železničarjev na severno-zapadni in na železnici državne družbe se čimdalje bolj širi. Na Aspanski železnici se je blagovni promet popolnoma ustavil. Tudi za osebni promet je že nevarnost.

— Umrli v cirkusu. Lastnik potujočega cirkusa, ki je v Monakove umoril in v cirkusu pokopal nekoga zasebnika, je bil obsojen zaradi roparskega umora na smrt, zaradi goljufije pa na petletno ječo.

— Zaradi dogodkov v belgrajskem policijskem zaporu je mestni prefekt Cerović penzioniran.

— Voda je udrla v rudnik v Zakopanu ter je šest oseb uto nilo.

— Gospa Toselli je dobila uradno obvestilo, da italijanski zakoni ne priznavajo njene poroke.

— 130 delavcev je pod-sulo v državi Texas.

— Umrli je v Sarajevu francoski konzul Henry de Surret za davico.

* Najbolj zanimiva lastnost ženske. »Katero lastnosti cenite pri ženski najbolj?« je vprašal pred kratkim popularni londonski tednik »Tit Bits« mladeniče med svojimi bralec. List je dobil 17.300 odgovorov. Nekaj bralcev ceni pri ženski lepoto, drugi molččnost, tretji molčanje. To je pa ideal le nekaj moških. Večina izmed 17.300 odgovorov — nad 1600 — se je glasila, da ceni vprašane žensko, če zna kuhati.

* Maščevanje miši. V Splitu je 8letna vdova našla miš v kuhinjski omari. Jezna nad neprijetnim in neljubim gostom jo je polila s špiritom in zažgala. V groznih mukah je miš skočila v starkino obleko, katera se je vnela in da so morali prihiteti ljudje, da so rešili starico, ki so jo vso v opeklinah prenesli v bolnico.

Književnost.

— Vaška kronika. Spisal Ivan Lah. Ravnokar je izšla že napovedana nova publikacija »Narodne založbe«. »Vaška kronika« je skupni naslov šestim zgodovinskim povestim, katerim je snov zajeta iz domače zgodovine, iz preteklosti slovenske, specialno iz življenja na Dolenjskem. Pisatelj Ivan Lah si je prav kot avtor zgodovinskih povesti pridobil že ugledno ime in ni dvoma, da se bo to njegovo najnovejše delo priklopilo občinstvu in da bo rado seglo po njem. Seveda si pridržujemo, priobčiti o tej knjigi posebno oceno. Za zdaj jo le toplo priporočamo. Knjiga velja 1 K 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Vse tu naznanjene knjige in listi se dobivajo v »Narodni knjigar-ni« na Jurčičevem trgu št. 3.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 4. oktobra. Sekoijski načelnik v ministrstvu notranjih del dr. Engel je poklican v Pešto, da se udeleži nagodbenih konferenc.

Budimpešta 4. oktobra. Ogri nameravajo baje predlagati, da bi se bančno vprašanje izločilo iz nagodbe. Avstrijska vlada odločno odklanja vsak tak poskus.

Budimpešta 4. oktobra. Avstrijski ministri se morda še danes vrnejo na Dunaj, kar bi značilo, da so se nagodbena pogajanja zopet razbila.

Budimpešta 4. oktobra. Ogrska hipotekarna banka izkazuje zelo neugodno bilanco. To je napravilo na politične kroge zelo neprijeten vtisk, vsled česar je opažati v javnem mnenju preokret v prilog nagodbi.

Budimpešta 4. oktobra. Danes so se udeležili nagodbenih konferenc vsi ogrski ministri. To je prvič, da so bili pri konferenci navzoči vsi madžarski ministri.

Budimpešta 4. oktobra. Ministrski svet je trajal do ene ponoči. Danes so avstrijski ministri konferirali od osmih do desetih. Ob desetih so se v veliki paradi odpeljali v cerkev Sv. Matije, da prisostvujejo maši povodom cesarjevega imendana. Opoldne je bila zopet napovedana ministrska seja. Situacija je zelo kritična.

Budimpešta 4. oktobra. Ministrski predsednik dr. Wekerle se trudi, da bi pregovoril neodvisno stranko, da bi opustila svoje intrantsigntno stališče v nagodbenem vprašanju. Wekerle skuša dokazati, da bi bila za Ogrsko velika nesreča, ako bi se nagodba razbila.

Petrograd 4. oktobra. Justični minister Ščeglovitov odstopi; na njegovo mesto bo imenovan prokurator apelnega senata Kamišovski.

Lodz 4. oktobra. V aferi Silberstein je bilo 127 oseb obsojenih na deportacijo v Sibirijo.

